

Lange Kleiweg 30
Postbus 5301
2280 HH Rijswijk ZH
Tel 088 227 77 00
www.cbr.nl

Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
de heer M.G.J. Harbers
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk   Ons kenmerk   Datum
-                                      CDS20220232/BWI/IFE   18 oktober 2022

Doorkiesnummer   In behandeling bij   E-mail

Onderwerp: aanbieding rapportage examenafname derde kwartaal 2022

Geachte heer Harbers,

Eind maart 2021 hebben wij het plan van aanpak examenafname ingediend bij uw ministerie. In dit plan zijn de maatregelen opgenomen om de gemiste examen- en toetsmomenten, als gevolg van twee corona-lockdowns in te halen. Door deze lockdowns heeft de dienstverlening van het CBR in 2020 en 2021 in totaal ruim vijf maanden stilgelegen. Hierdoor werden bijna 800.000 examens en toetsmomenten gemist.

Conform afspraak sturen wij u bij deze de rapportage over de uitvoering van dit plan. Dit betreft de rapportage tot en met het derde kwartaal van 2022.

Stand van zaken eind derde kwartaal 2022: vrijwel alle beroepsexamens, rijtosten en theorie-examens binnen kpi

In de kwartaalrapportage is af te lezen dat ultimo september 2022 vrijwel alle beroepsexamens binnen de kpi (7 weken voor een praktijkexamen en 4 weken voor een theorie-examen) gereserveerd kunnen worden. Daar is actief op gestuurd en dit is gedurende de gehele coronaperiode zo geweest. Ook vrijwel alle rijtosten kunnen binnen de kpi van 4 weken gereserveerd worden. Bij de theorie-examens voor de particuliere producten zagen we een enorme daling in de reserveringstermijnen in het eerste kwartaal. Tot eind februari was deze gemiddeld 10 weken. Met het vervallen van de 1,5 meter maatregel op 25 februari 2022 kon het CBR de capaciteit van de examenzalen weer opschalen en sindsdien kunnen vrijwel alle theorie-examens weer binnen de kpi van 4 weken gereserveerd worden.

Reserveringstermijn praktijkexamens B blijft geleidelijk dalen

Bij de praktijkexamens B zien we in het derde kwartaal dat de reserveringstermijnen gestaag blijven dalen. Was de reserveringstermijn in december 2021 nog gemiddeld 7,7 weken, in april 2022 bereikte deze een piek van bijna 21 weken. Vanaf april zien we dat de reserveringstermijnen weer dalen en eind september 2022 bedroegen deze gemiddeld nog ruim 13 weken.

Daarbij moet opgemerkt worden dat er grote regionale verschillen zijn waarbij de wachttijden buiten de Randstad lager zijn dan in de Randstad.

Een belangrijke factor om de reserveringstermijnen verder omlaag te brengen is het verder uitbreiden van de examencapaciteit. Een hoog ziekteverzuim (mede als gevolg van Covid-19) en een uitdagende arbeidsmarkt bemoeilijken dit, en daarmee het afnemen van meer examens. Op beide terreinen heeft het CBR eerder dit jaar aanvullende maatregelen genomen die vruchten afwerpen. Het verzuimpercentage onder examinatoren is in het tweede kwartaal licht gedaald en heeft zich in het derde kwartaal vooralsnog geconsolideerd. Voor wat betreft het aantrekken en opleiden van nieuwe examinatoren hebben inmiddels 52 kandidaten de opleiding afgerond en zijn inmiddels gestart met het afnemen van examens. Daarnaast zijn er nog 32 kandidaten in opleiding die vanaf december examens gaan afnemen en starten er in december en januari twee nieuwe opleidingen waar inmiddels al 32 kandidaten voor zijn geworven.

15 Weken reserveringsmaatregel stapsgewijs afbouwen

Een van de maatregelen om de reserveringstermijnen te verkorten is een tijdelijke maatregel die per 1 september is ingegaan waardoor kandidaten die tweemaal (of vaker) zijn gezakt automatisch een wachttijd krijgen van minimaal 15 weken voordat zij het volgende examen kunnen reserveren. De maatregel was eerder in het jaar besproken met de vertegenwoordigers van de branche. Tot op heden heeft de maatregel effect en lopen de reserveringstermijnen terug. Tegelijkertijd is er nog geen effect op de slagingspercentages wat wel de verwachting was als kandidaten beter voorbereid op het examen komen. Mogelijk is de maatregel daarvoor nog te kort van kracht en treedt dit effect pas later op. Gegeven dat de reserveringstermijnen inmiddels fors lager zijn dan op het moment dat de maatregel werd aangekondigd is in goed overleg met de Koepel Rijopleiding en Verkeersveiligheid (KRV) besloten de maatregel per 1 december aan te passen van 15 naar 10 weken wachttijd. In het eerste kwartaal van 2023 zal een nieuwe evaluatie plaatsvinden en bekeken worden of en wanneer een volgende stap genomen kan worden.

Wachttijden bij rij scholen dalen eveneens

De langere reserveringstermijnen voor de examens houden vrijwel gelijke tred met de wachttijden bij rij scholen. Uit het meest recente onderzoek van het CBR onder rij scholen blijkt dat de gemiddelde wachttijd voordat kandidaten aan de rijopleiding kunnen beginnen 10 weken bedraagt. Aan het einde van het tweede kwartaal was dit nog 17 weken.

Slagingspercentages dalen verder naar niveau pré-corona

Naast maatregelen om de examencapaciteit uit te breiden, is een belangrijke andere factor om de reserveringstermijnen te verkorten het verkleinen van de vraag naar examens door hogere slagingspercentages. In het plan van aanpak uit maart 2021 was als doelstelling opgenomen een stijging van de slagingspercentages met 10%. Aanvankelijk zag het CBR het slagingspercentage stijgen, maar sinds het voorjaar van 2022 zien we de slagingspercentages weer geleidelijk dalen om eind september 2022 op 50,4% uit te komen. Dit is vrijwel gelijk aan het niveau voor de coronapandemie. Het CBR blijft dan ook oproepen tot het verbeteren van de slagingspercentages door te investeren in een goede rijopleiding waar kandidaten goed worden voorbereid en pas op examens komen als ze er ook echt klaar voor zijn. Het advies Roemer biedt goede aanknopingspunten voor deze kwaliteitsslag.

Vooruitzicht: reserveringstermijn praktijkexamen B blijft verder dalen

De onzekerheid over de ontwikkeling van het coronavirus, het niveau van besmettingen en daarmee de uitval van examinatoren maken dat het moeilijk blijft om harde voorspellingen te doen over de ontwikkeling van de reserveringstermijnen. Daarnaast is ook onduidelijk hoe de markt zich gaat ontwikkelen en wat de economische effecten zijn van de oorlog in Oekraïne.

Met een voorbehoud voor de genoemde onzekerheden is de verwachting van het CBR dat de reserveringstermijnen in het vierde kwartaal geleidelijk verder zullen gaan dalen. Gegeven het reguliere seizoenspatroon met een piek in de eerste helft van het jaar is de verwachting dat de reserveringstermijnen in het eerste kwartaal van 2023 tijdelijk weer iets zullen oplopen.

Geen inzet noodmaatregelen

In het plan van aanpak is een aantal noodmaatregelen opgenomen mochten de reserveringstermijnen op onaanvaardbare niveaus komen. Als grens is een gemiddelde reserveringstermijn voor het eerste B-examen van 14 weken genoemd. De noodmaatregelen betreffen het tijdelijk niet aanbieden van de tussentijdse toets, het tijdelijk niet aanbieden van het faalangstexamen en het tijdelijk verhogen van de examenleeftijd van 17 naar 18 jaar. Met de huidige gemiddelde reserveringstermijnen van ruim 13 weken en met het voorzichtige vooruitzicht dat de reserveringstermijnen de rest van het jaar geleidelijk verder zullen gaan dalen adviseert het CBR u dan ook om ook nu geen noodmaatregelen in te zetten en bij de volgende kwartaalrapportage te bezien hoe de omstandigheden zich ontwikkelen en of noodmaatregelen alsnog nodig zijn.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

drs. A. Pechtold,
algemeen directeur

drs. J.J. Hulzing,
directeur bedrijfsvoering